

derom. Men han søjede til, at han anser det for at være et Tilbagekridt, at Regeringen, i Modsetning til, hvad der var optaget paa Finanslovforslaget i Fjor i denne Henseende, i Aar havde udeladt det af Finanslovforslaget, og at den kom frem dermed i et almindeligt Lovforslag. Han ansaa dette for et Tilbagekridt efter hans Betragtning, og der er vist heller ingen, der nærer Tvivl om, hvad han derved tænker paa. Det er klart nok, at Bejen til de provisoriske Foranstaltninger gaar efter den Praksis, vi her have set i de senere Aar, gennem Finanslovforslag. Nu er det, jeg siger, at man maa opfatte det ærede Medlems Udtalelser som en Slags Supplement til den Fremgangsmåde, som de ærede Medlemmer fra Vangeland og Ringkøbing have taget Ordet for her. De passe til hinanden, som det gamle Ord siger, som en knyttet Næve til et blaat Øje. Jeg tvivler ikke om, at begge de ærede Herrer tro, at den knyttede Næve er paa deres Side; men jeg skulde antage, at de, naar de komme til at betragte hinanden, dog ogsaa komme til at se Virkningerne af Slaget. Men dersom det lykkes de Herrer, jeg vil ikke sige viribus unitis, men dog med en Slags samvirkende Kræfter, virkelig at faa paabegyndt Hærorganisationen provisorisk — og jeg vil her minde om, hvad det ærede tidligere Medlem fra Røge (Hørup) saa stærkt gjorde gældende, da han med en foruroligende Iver forklarede den højtærede Krigsminister Nødvendigheden af at komme ind paa en Gennemførelse af disse Ting — dersom det skulde lykkes virkelig at iværksætte en provisorisk Gennemførelse af Hærorganisationen, saa staar det ganske vist saa for mig, at da er Provisoriet befæstet her til Lands i en uoverskuelig Fremtid. Hvad Fornøjelse de ærede Medlemmer kunde have af at faa at se den politiske og sociale Heskænds gaa let gennem Lunden, som saa vilde raade her i Landet, det vil jeg overlade til dem selv. Over for de Antydninger, som ere fremkomne i den Retning om Tilhøjeligheden til at lade Provisoriet faa dette, om jeg saa maa sige ubegrænsede Omfang og Omraade, det vilde ligge i en Gennemførelse af en militær Organisation ad provisorisk Vej, over for disse Antydninger vil jeg kun sige, at jeg ikke vil haabe, at det skal lykkes at komme paa den Vej, men skulde det ske, da tror jeg

i hvert Fald for mit Bedkommende og vistnok for fleres at kunne udtale dette, at da ville vi betragte Været som opgivet.

Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Wagner) henvendte nogle Bemærkninger til mig i Anledning af min Udtalelse om Landsforsvaret, og den ærede Krigsminister støttede ham deri i Dag, idet han sagde, at han ikke kunde begribe, at man kunde tænke sig et effektivt Landsforsvar. Naa, vi have nu disputeret om disse Ting tidligere, saa det i Grunden er at tørste Langhalm paa gamle Stridspunkter. Men maa jeg blot ganske kortelig gøre gældende, hvad jeg mener, der kan være Meningen med dette lille Lands Forsvar. Jeg nærer ingen Illusioner om den store effektive Virkning af vort Forsvar, men jeg respekterer alle dem, som tro derpaa i større eller mindre Grad. Jeg ser derimod i vort Forsvar kun det aldeles umiddelbare og uundgaelige Udtryk for, at Folket vil forsvare sig, naar det bliver angrebet, og at det derfor paa-hviler Lovgivningsmagten at organisere dette Forsvar i Forvejen. Denne uvilkaarlige Følelse er, hvad jeg forstaa ved Forsvarstanken, og den respekterer jeg, og jeg tror, at man i det Tilfælde vil gøre, hvad man formaar, uden at man dog fastholder Troen paa, at et lille Land paa 2 Mill. Mennesker i Virkeligheden kunde komme til at afgøre sin egen Skæbne; men vi ville kun lægge det Lod i Vægtstaaen, som vi formaa. Men da er det, jeg siger, at naar man betragter Forsvaret fra det Synspunkt, saa er det klart, at enhver Forsvarsplan, der i sit Væsen — det maa den højtærede Krigsminister indrømme mig — i sit Væsen, i sin til Grund liggende Tankegang indeholder en Opgivelse af en større eller en mindre Del af Landets Omraade, kommer i Strid med denne uvilkaarlige nationale Følelse, denne Tilhøjelighed til at ville værges sig det bedste, man kan. Saa spørger man, om man virkelig tror, at man i den Henseende kunde udrette noget ved et saadant Landsforsvar. Jeg har i den Henseende ikke bedre og ikke større og ikke ringere Tro end de 19 ledende militært, politisk og finansielt uddannede Mænd, som sad i Forsvarskommissionen i 1866. Efter de Erfaringer, vi havde indhøstet i 1864, fremlagde de dette Forslag efter moden Overvejelse med 21 Siniebatall-